

Kuratorium Oświaty
w Szczecinie

Konkurs Wiedzy o Społeczeństwie dla szkół podstawowych województwa zachodniopomorskiego w roku szkolnym 2024/2025

Etap rejonowy

Drogi Uczniu!

Przed przystąpieniem do rozwiązywania zadań prosimy, żebyś zapoznał się z poniższymi wskazówkami:

1. Masz do rozwiązania 45 zadań. Za poprawne rozwiązanie każdego z zadań otrzymasz 1 punkt.
2. Wszystkie zadania to zadania zamknięte. Każde zawiera **4 odpowiedzi**, z których **tylko jedna jest poprawna**. Znajdź ją i zaznacz.
3. W przypadku pomyłki błędną odpowiedź obwiedź kółkiem i zaznacz nową, poprawną. Jeżeli zaznaczysz więcej niż jedną odpowiedź bez wskazania, która jest prawidłowa, to żadna z nich nie będzie uznana.
4. Za rozwiązanie wszystkich zadań możesz otrzymać łącznie **45 punktów**.
5. Uważnie czytaj wszystkie polecenia.
6. Pisz tylko długopisem/piórem; nie używaj ołówka, gumki ani korektora.
7. Po zakończeniu pracy sprawdź, czy udzieliłeś wszystkich odpowiedzi.
8. Czas rozwiązywania zadań: **90 minut**.

Powodzenia!

1. Wybory Prezydenta RP są:

- a) Powszechne, bezpośrednie, proporcjonalne i odbywają się w głosowaniu tajnym
- b) Powszechne, równe, bezpośrednie i odbywają się w głosowaniu tajnym
- c) Powszechne, pośrednie, równe i odbywają się w głosowaniu tajnym
- d) Bezpośrednie, proporcjonalne, równe i odbywają się w głosowaniu tajnym.

2. Pierwszym Prezydentem Polski po obradach Okrągłego Stołu został wybrany:

- a) Lech Wałęsa
- b) Aleksander Kwaśniewski
- c) Wojciech Jaruzelski
- d) Tadeusz Mazowiecki

3. Zaznacz prawidłową odpowiedź.

Jak nazywamy „szczególne uprawnienie związane z zajmowanym stanowiskiem lub pełnioną funkcją”?

Słownik języka polskiego <https://sjp.pwn.pl>

- a) Upoważnieniem
- b) Prerogatywą
- c) Legislatywą
- d) Mandatem

4. Podaj numery dwóch artykułów Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, które odnoszą się do funkcji kontrolnej Sejmu RP.

Art. 116.

Sejm decyduje w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej o stanie wojny i o zawarciu pokoju.

Art. 120.

Sejm uchwała ustawy zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, chyba że Konstytucja przewiduje inną większość [...]

Art. 159.

Sejm może wyrazić ministrowi wotum nieufności. Wniosek o wyrażenie wotum nieufności może być zgłoszony przez co najmniej 69 posłów

Art. 209.

Rzecznik Praw Obywatelskich jest powoływany przez Sejm za zgodą Senatu, na 5 lat. [...]

Art. 226.

- 1) Rada Ministrów w ciągu 5 miesięcy od zakończenia roku budżetowego przedkłada Sejmowi sprawozdanie z wykonania ustawy budżetowej wraz z informacją o stanie zadłużenia państwa.
- 2) Sejm rozpatruje przedłożone sprawozdanie i po zapoznaniu się z opinią Najwyższej Izby Kontroli podejmuje, w ciągu 90 dni od dnia przedłożenia Sejmowi sprawozdania, uchwałę o udzieleniu lub o odmowie udzielenia Radzie Ministrów absolutorium.

<https://tiny.pl/976xb>

- a) Art. 116 i 159
- b) Art. 209 i 226
- c) Art. 159 i 226
- d) Art. 120 i 226

5. Kadencja Prezydenta RP rozpoczyna się:

- a) w dniu wygrania wyborów
- b) w dniu ogłoszenia wyników wyborów
- c) w dniu objęcia przez Prezydenta urzędu
- d) w dniu wprowadzenia się do Pałacu Prezydenckiego

6. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej za naruszenie Konstytucji, ustawy lub za popełnienie przestępstwa może być pociągnięty do odpowiedzialności przed:

- a) Sejmem
- b) Zgromadzeniem Narodowym
- c) Trybunałem Stanu
- d) Bogiem i historią

7. Poniższe fotografie przedstawiają przewodniczących pewnej instytucji. Wskaż jej nazwę

Charles Michel (kończący kadencję w grudniu 2024 r.)

Antonio Costa (rozpoczynający kadencję w grudniu 2024 r.)

<https://tiny.pl/tzhxqny1>

- a) Rada Europy
- b) Organizacja Traktatu Północnoatlantyckiego
- c) Rada Europejska
- d) Parlament Europejski

8. Wskaż, który z przedstawionych poniżej Prezydentów RP, sprawował swoją funkcję w chwili wejścia Polski do Unii Europejskiej?

1.

2.

3.

4.

<https://tiny.pl/wdpfw>

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4

9. Wskaż, który z przedstawionych w zadaniu 8 Prezydentów RP, sprawował swoją funkcję w chwili wejścia Polski do NATO?

- a) 1.
- b) 2.
- c) 3.
- d) 4.

10. Według Konstytucji RP:

Art. 156 Uchwałę o pociągnięciu członka Rady Ministrów do odpowiedzialności [...] podejmuje [...] :

- a) Sejm na wniosek Prezydenta RP lub co najmniej 115 posłów większością 3/5
- b) Sejm i Senat większością bezwzględną
- c) Sejm większością 3/5 a Senat większością bezwzględną
- d) Zgromadzenie Narodowe większością 2/3

11. Z ramienia jakiej partii Donald Trump został 47. prezydentem USA ?

- a) Partii Konserwatywnej
- b) Partii Republikańskiej
- c) Partii Demokratycznej
- d) Partii Ludowej

12. Który z podanych poniżej prezydentów wybierany jest w wyborach powszechnych i pośrednich? 1pkt

- a) Prezydent Niemiec
- b) Prezydent Francji
- c) Prezydent Włoch
- d) Prezydent USA

13. Wskaż kraj, w którym kadencja prezydenta jest najkrótsza?

- a) Rosja
- b) Polska
- c) Stany Zjednoczone Ameryki
- d) Włochy

14. Wskaż rok, na który zostały przewidziane najbliższe wybory prezydenckie w Polsce.

- a) 2025
- b) 2026
- c) 2027
- d) 2028

15. Wskaż, ilu parlamentarzystów zasiada w Zgromadzeniu Narodowym w Polsce?

- a) 500
- b) 1000
- c) 560
- d) 460

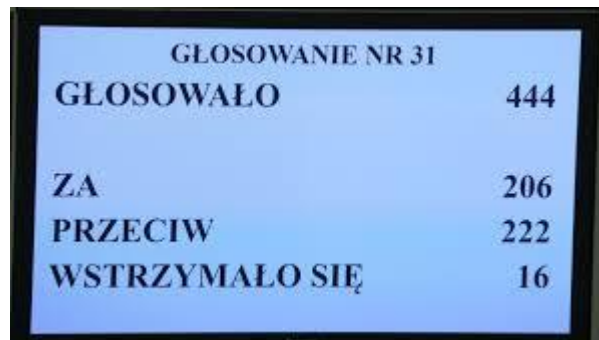
16. Wskaż, jaką funkcję pełni obecnie (listopad 2024 r.) polityk przedstawiony na poniższym zdjęciu?

<https://tiny.pl/fd1shv0z>

- a) Rzecznika Praw Obywatelskich
- b) Prokuratora Krajowego
- c) Ministra Sprawiedliwości
- d) Prezesa Najwyższej Izby Kontroli

17. Wskaż, jaki rodzaj większości zdecydował o wyniku głosowania nr 31 ukazanego na poniższym zdjęciu ?

GŁOSOWANIE NR 31	
GŁOSOWAŁO	444
ZA	206
PRZECIW	222
WSTRZYMAŁO SIĘ	16

<https://tiny.pl/4x-zj9nk>

- a) Większość zwykła
- b) Większość bezwzględna
- c) Większość kwalifikowana 2/3
- d) Żadna z powyższych

18. Wskaż, jaki podmiot rozpoznaje w Polsce skargi kasacyjne i kasacje.

- a) Sąd Najwyższy
- b) Prezydent RP
- c) Trybunał Konstytucyjny
- d) Trybunał Stanu

19. Podaj nazwę ideologii jaka została scharakteryzowana w poniższym tekście.

O jednej z ideologii

Naród zatem to nie tyle konglomerat jednostek mieszkających na określonym terytorium, ile organiczny związek pokoleń przeszłych, teraźniejszych i przyszłych. U podstaw tej koncepcji tkwił naturalizm, głoszący przywiązanie do tradycji historycznej. Jej antyindywidualizm wyrażał się w odrzuceniu [jeszcze w XVIII wieku] umowy społecznej jako źródła władzy. Naród jest odwiecznie związany z państwem; jest on ideą ciągu tradycji. Jednostka jest nieśmiertelna, ale ma wartość tylko jako część całości.

H. Olszewski, M. Zmierzak, *Historia doktryn polityczno-prawnych*, Poznań 1994, s. 203.

- a) nacjonalizm
- b) faszyzm
- c) konserwatyzm
- d) agraryzm

20. Wskaż, do którego z państw europejskich odnosi się poniższy fragment konstytucji.

Przepisy konstytucji jednego z państw europejskich

Art. 6. Prezydent [...] jest wybierany na 5 lat w wyborach powszechnych i bezpośrednich. [...]

Art. 8. Prezydent [...] powołuje premiera. [...] Na wniosek premiera powołuje innych członków rządu i ich odwołuje.

Art. 9. Prezydent [...] przewodniczy Radzie Ministrów.

Art. 12. Prezydent [...] może, po zasięgnięciu opinii premiera i przewodniczących izb, zarządzić rozwiązanie Zgromadzenia Narodowego. [...]

Art. 20. Rząd określa i prowadzi politykę Narodu. Dysponuje administracją i siłami zbrojnymi. Jest odpowiedzialny przed parlamentem na warunkach i zgodnie z postępowaniem przewidzianym w art. 49 i art. 50. Art. 48. [...] Co najmniej jedno posiedzenie w tygodniu jest zarezerwowane na zapytania członków parlamentu i odpowiedzi rządu. [...]

Art. 49. Premier, po obradach Rady Ministrów, stawia przed Zgromadzeniem Narodowym wniosek o udzielenie rządowi wotum zaufania w związku z programem rządu, ewentualnie w związku z deklaracją dotyczącą ogólnej polityki. [...] Premier może zwrócić się do Senatu z wnioskiem o aprobatę rządowej deklaracji dotyczącej ogólnej polityki.

Art. 50. W przypadku gdy Zgromadzenie Narodowe uchwali wotum nieufności bądź odrzuci rządowy program lub deklarację dotyczącą ogólnej polityki, premier składa Prezydentowi [...] dymisję rządu.

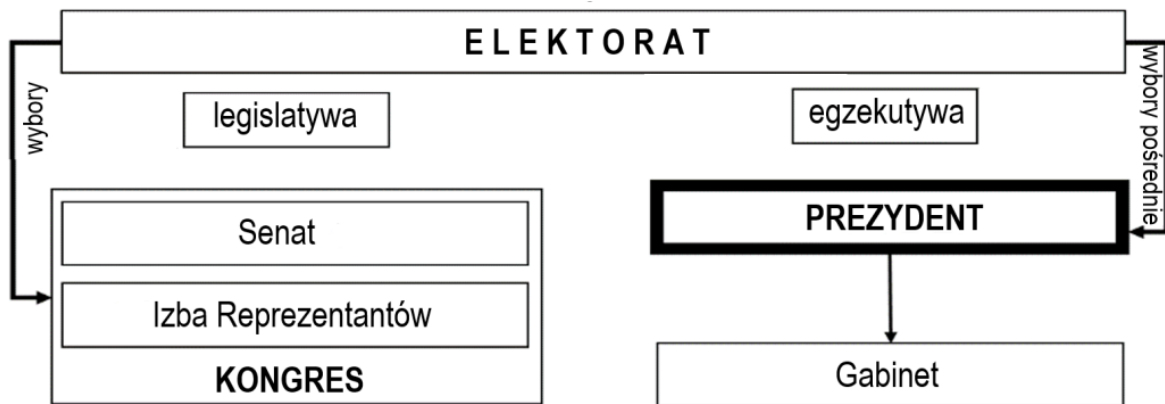
<https://tiny.pl/m21zcmrf>

- a) Polska
- b) Francja
- c) Włochy
- d) Niemcy

21. Państwo, którego fragment konstytucji przedstawiono w zadaniu 20, to :

- a) republika o systemie rządów parlamentarno-gabinetowych
- b) republika o systemie rządów prezydenckich
- c) republika o systemie rządów semiprezydenckich
- d) republika o systemie rządów parlamentarno-komitetowych

22. Wskaż nazwę państwa, którego system rządów przedstawiono na poniższym schemacie.

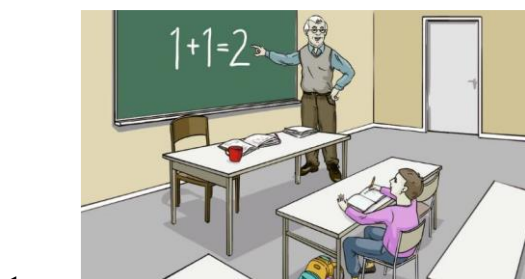

- a) Konfederacja Szwajcarska
- b) Stany Zjednoczone Ameryki
- c) Republika Włoska
- d) Republika Francuska

23. Wskaż właściwą hierarchię obowiązujących w Polsce aktów prawnych:

- a) Konstytucja – Ustawy – Ratyfikowane umowy międzynarodowe – Rozporządzenia- Akty prawa miejscowego
- b) Ratyfikowane umowy międzynarodowe- Konstytucja – Uchwały- Ustawy – Rozporządzenia z mocą ustawy – Akty prawa miejscowego
- c) Konstytucja – Ratyfikowane umowy międzynarodowe – Ustawy – Rozporządzenia z mocą ustawy – Uchwały – Akty prawa miejscowego
- d) Konstytucja – Ustawy – Uchwały – Rozporządzenia – Ratyfikowane umowy międzynarodowe – Akty prawa miejscowego.

24. Wskaż, na którym z poniższych rysunków przedstawiono proces socjalizacji odwróconej.

<https://tiny.pl/w496knwk>

- a) na rysunku nr 1
- b) na rysunku nr 2
- c) na żadnym z tych rysunków
- d) zarówno na rysunku nr 1 jak i na rysunku nr 2

25. Wskaż zdanie prawdziwe. Rodziny patchworkowe, to:

- a) takie, w których przynajmniej jedna z osób opiekujących się dziećmi nie jest rodzicem biologicznym
- b) rodziny wielodzietne, wielopokoleniowe spokrewnione ze sobą
- c) takie, w których rodzeństwo wychowywane jest przez babcię i dziadka
- d) takie, w których rodzeństwo pochodzące z domu dziecka przysposobione zostało przez niespokrewnione z nimi osoby

26. Zapoznaj się z poniższym tekstem i wskaż, na jakie zjawisko społeczne zwraca uwagę autor.

O przemianach społecznych.

Proces deregulacji dawniej preferowanych norm, wartości i wzorów zachowań wraz z zastępowaniem ich nowymi wariantami to naturalny proces towarzyszący przemianom cywilizacyjnym [...], jednakże w ostatnich latach sama wielopłaszczyznowa i wielowątkowa zmiana społeczna stała się stanem nie tyle przejściowym, ile ciągłym, a proces dekompozycji obowiązujących regulacji normatywnych i wzorów zachowań wyraźnie wyprzedza konstruowanie nowych stabilnych i trwałych ich form. Dzięki kilku równoległym i powiązanym ze sobą procesom [...] współczesność stała się nie tylko płynna i fragmentaryczna, lecz ponadto bardzo szybka, nad wyraz przepełniona treściami, obrazami, informacjami, a w konsekwencji [–] chaotyczna, iluzoryczna i chwilowa.

W. Wrzesień, *Współczesne oblicza* [...], „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2017, z. 4, s. 285.

- a) zjawisko konformizmu
- b) zjawisko anomii
- c) zjawisko integracji społecznej
- d) zjawisko globalizacji

27. Na podstawie tekstu oraz ilustracji, podaj nazwę zaprezentowanego typu społeczeństwa.

O jednym z typów społeczeństw

Profesor Lesław Haber wymienia charakterystyczne desygnaty tego pojęcia:

„(1) społeczność posiada rozwinięte środki do wytwarzania, przekazywania informacji i komunikacji;
(2) zdecydowana większość społeczeństwa posiada umiejętności w zakresie posługiwania się i wykorzystania technologii [...], które stanowią podstawę zatrudnienia i utrzymania”.

doi.prz.edu.pl; pl.depositphotos.com

https://tiny.pl/bs8_nfwd

- a) społeczeństwo informacyjne
- b) społeczeństwo industrialne
- c) społeczeństwo globalne
- d) społeczeństwo usługowe

28. Jakiego działania dotyczą przedstawione poniżej grafiki.

<https://tiny.pl/2f0-p60y>

- a) przekazywania dla wybranej organizacji pożytku publicznego 1% podatku od dochodu przy rozliczeniu rocznym PIT
- b) pomocy osobom wykluczonym, żyjącym na pograniczu minimum egzystencjalnego, polegającej na dostarczeniu im 1% średniej krajowej pensji
- c) działania na rzecz dzieci chorujących na choroby kardiologiczne
- d) obowiązkowego odprowadzania przez obywateli 1% swoich dochodów na rzecz opieki zdrowotnej.

29. Kompetencje Trybunału Konstytucyjnego. Wskaż zdanie fałszywe.

- a) stawia Prezydenta RP przed Trybunałem Stanu za łamanie Konstytucji
- b) rozstrzyga spory kompetencyjne pomiędzy centralnymi konstytucyjnymi organami państwa
- c) orzeka o zgodności z Konstytucją celów lub działalności partii politycznych
- d) uznaje przejściową niemożność sprawowania urzędu przez Prezydenta Rzeczypospolitej

30. Wskaż właściwą odpowiedź. Tzw. Exposé w polskim systemie politycznym to:

- a) przemówienie, jakie na forum parlamentu wygłasza Prezes Rady Ministrów podając się do dymisji
- b) przemówienie ministra spraw zagranicznych dotyczące bieżącej oceny stosunków dyplomatycznych państwa
- c) przemówienie programowe przedstawiane przez kandydata na Prezesa Rady Ministrów (desygnowanego na premiera) na forum parlamentu (jednej z jego izb)
- d) przemówienie ministra obrony narodowej dotyczące bieżącej oceny stanu bezpieczeństwa państwa

31. Polskie prawo w odniesieniu do osób młodych posługuje się pojęciem „nieletni”. Wskaż, o jaką osobę chodzi.

- a) osoba, która w chwili popełnienia czynu zabronionego nie osiągnęła 21. roku życia i w chwili orzekania przed sądem pierwszej instancji nie osiągnęła 24. roku życia
- b) osoba, która w momencie popełnienia czynu zabronionego nie ukończyła 17. roku życia
- c) osoba, która ukończyła 18 lat ale nie zawarła małżeństwa
- d) osoba, która ukończyła 16 lat

32. Wskaż, na jaki problem społeczny zwracają uwagę poniższe plakaty.

<https://tiny.pl/rwmb7830>

- a) reklamują przyjazną szkołę
- b) propagują wspólne przeciwdziałanie osamotnieniu i wykluczeniu młodych ludzi
- c) są rodzajem kampanii społecznej na rzecz powstrzymania szkolnej i rówieśniczej agresji
- d) są rodzajem kampanii społecznej zachęcającej do unikania konfliktów z silniejszymi

33. Poniższy plakat przedstawia jeden z kluczowych programów społecznych realizowanych w Polsce od 2016 r. Wskaż, do kogo jest ten program adresowany.

<https://tiny.pl/c6962ptj>

- a) do wszystkich rodzin w Polsce posiadających dzieci do 16 roku życia bez względu na wysokość osiąganych dochodów w rodzinie
- b) do wszystkich rodzin w Polsce posiadających dzieci do 18 roku życia i osiągających dochody minimum 800 zł miesięcznie na członka rodziny
- c) do rodzin wielodzietnych posiadających Kartę Dużej Rodziny
- d) do wszystkich rodzin w Polsce posiadających dzieci do 18 roku życia bez względu na wysokość osiąganych dochodów w rodzinie

34. Zaznacz nazwę grupy mniejszościowej opisanej w tekście. 1pkt

O jednej z grup mniejszościowych

Są najmniej liczną mniejszością w Polsce – podczas przeprowadzonego w 2011 roku spisu powszechnego tę identyfikację narodowo-etniczną zadeklarowało 313 obywateli polskich. Mają status prawny mniejszości etnicznej. Pierwsze ich grupy przybyły z Krymu w XIII–XIV wieku i osiedliły się na ziemiach Księstwa Halicko-Włodzimierskiego oraz Wielkiego Księstwa Litewskiego, gdzie tworzyły gminy wyznaniowe, zwane dżymatami. Ich religia powstała w VIII wieku, a uznaje się w niej Pismo Święte Starego Testamentu, nie dopuszczając do niego żadnych dodatków, komentarzy czy uzupełnień. Ich język należy do gałęzi kipczackiej tureckiej grupy językowej, zwanej niekiedy turkijską.

<https://tiny.pl/cqt6c>

- a) Karaimi
- b) Romowie
- c) Żydzi
- d) Łemkowie

35. Zapoznaj się z tekstem, a następnie zaznacz poprawne dokończenie zdania. 1pkt

O skutkach nawałnicy

80 zniszczonych budynków i kilkanaście domów bez dachów. To bilans piątkowej nawałnicy w gminie Kosów Lacki [...] [powiat sokołowski, województwo mazowieckie]. – Całą sobotę spisywaliśmy uszkodzenia, jest makabrycznie. Nie wiemy jeszcze, co dzieje się w lasach – martwi się burmistrz [...]. Samorząd [gminny] będzie zabiegał o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej.

<https://tiny.pl/jx5zrrdz>

W zaistniałej sytuacji – zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej – postulat samorządu gminnego mógł być spełniony przez:

- a) Prezydenta RP
- b) Radę Ministrów RP
- c) Starostę Powiatu Sokołowskiego
- d) Marszałka Województwa Mazowieckiego

36. Zapoznaj się z poniższym tekstem i wskaż prawidłową nazwę przedstawionej w nim organizacji. 1pkt

O organizacji międzynarodowej

Została utworzona na mocy dokumentu podpisanego w San Francisco, do powstania którego znacznie przyczyniły się postanowienia tzw. deklaracji waszyngtońskiej. Biura organizacji mieszczą się w Nowym Jorku, Genewie, Wiedniu i Nairobi. Zajmuje się przede wszystkim problematyką bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwojem współpracy między narodami oraz popieraniem przestrzegania praw człowieka.

Opracowanie własne

- a) Organizacja Paktu Północnoatlantyckiego
- b) Trybunał Sprawiedliwości
- c) Organizacja Narodów Zjednoczonych
- d) Rada Bezpieczeństwa ONZ

37. Wskaż, które z podanych poniżej zespołów praw, należą do I generacji praw człowieka. 1pkt

- a) równość wobec prawa - prawo do pracy - prawo do rozwoju - prawo wyborcze
- b) prawo do godziwego wynagrodzenia - prawo do wypoczynku - prawo do demokracji
- c) prawo do wolności słowa - prawo do życia - prawo do rzetelnego procesu sądowego
- d) prawo do czystego środowiska - prawo do pokoju - prawo do prywatności - prawo do informacji

38. Poniższa grafika przedstawia loga niektórych partii politycznych działających w Polsce. Wskaż zasadę demokracji, na którą wskazuje ta grafika.

<https://tiny.pl/6dxqrjyf>

- a) zasada państwa prawnego
- b) zasada pluralizmu ekonomicznego
- c) zasada suwerenności
- d) zasada pluralizmu politycznego

39. Przyjrzyj się poniższym fotografiom i wskaż, z jakim rodzajem działalności związane są postacie przedstawione na zdjęciach.

<https://tiny.pl/jdytdyz4>

<https://tiny.pl/8dpg9gp>

<https://tiny.pl/k-qkzvkc>

https://tiny.pl/syf_h8c5

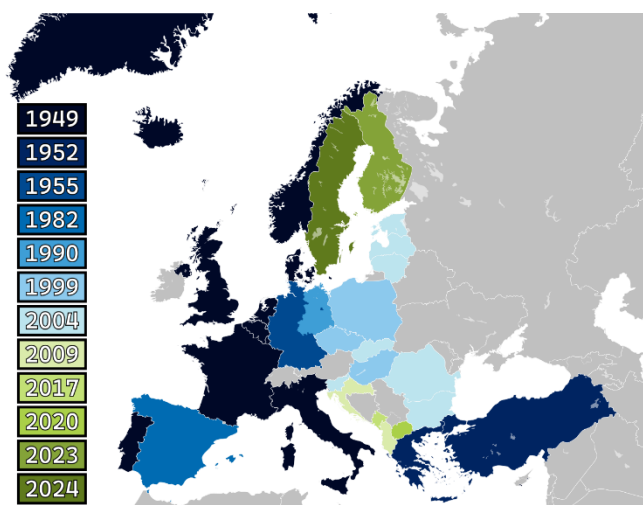
- a) stoją na czele stowarzyszeń zajmujących się obroną więźniów sumienia
- b) lobbują na rzecz głębszej integracji Polski z Ukrainą i Rosją
- c) prowadzą fundacje zajmujące się niesieniem pomocy ubogim, wykluczonym, chorym i uchodźcom
- d) zajmują się charytatywną działalnością kulturalną na rzecz rozwoju sztuki i kinematografii

40. Wskaż symbolem której z instytucji jest zaprezentowana poniżej grafika?

- a) Unii Europejskiej
- b) Rady Europejskiej
- c) Rady Unii Europejskiej
- d) Rady Europy

41. Na poniższej mapie zaznaczono państwa członkowskie pewnej organizacji międzynarodowej. Wskaż nazwę tej organizacji.

<https://tiny.pl/yzps2wzk>

- a) Unia Europejska
- b) Pakt Północnoatlantycki
- c) Rada Europy
- d) Państwa Międzymorza

42. Wskaż zdanie prawdziwe.

- a) Traktat o powołaniu Unii Europejskiej podpisano w 1992 r. w Maastricht
- b) Największe rozszerzenie Unii Europejskiej nastąpiło w 2005 r. kiedy to do Wspólnoty przystąpiło równocześnie 10 państw
- c) Walutę euro wprowadzono w roku 2000
- d) W Parlamencie Europejskim Polska jest reprezentowana przez 50 deputowanych

43. Sędziowie w Polsce wydają wyroki w imieniu:

- a) Własnym
- b) Prezydenta RP
- c) Rzeczypospolitej Polskiej
- d) Prawa

44. Wskaż zdanie fałszywe.

- a) Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad samorządem terytorialnym w granicach i formach określonych w Konstytucji i ustawach
- b) Prezesa Rady Ministrów desyguje Prezydent RP
- c) Członkowie Rady Ministrów ponoszą odpowiedzialność przed Trybunałem Konstytucyjnym za naruszenie Konstytucji lub ustaw
- d) Przedstawicielem Rady Ministrów w województwie jest wojewoda

**45. Poniższa mapa przedstawia podział administracyjny Polski na 16 województw.
Wskaż nazwę województwa kryjącego się pod numerem 1.**

<https://tiny.pl/4f23xtg0>

- a) województwo mazowieckie
- b) województwo pomorskie
- c) województwo kujawsko-pomorskie
- d) województwo warmińsko-mazurskie